

بسم رب المهدی

امام مهدی کیست؟

امام مهدی یگانه فرزند امام عسکری علیه السلام یازدهمین امام شیعیان است. امام مهدی (عج) در سحرگاه نیمه شعبان ۲۵۵ هجری قمری در سامرا چشم به جهان گشود و پس از پنج سال زندگی تحت سرپرستی پدر و مادر بزرگوارشان نرجس خاتون، در سال ۲۶۰ هجری قمری به دنبال شهادت حضرت عسکری علیه السلام همچون حضرت عیسی علیه السلام و حضرت یحیی علیه السلام که در سنین کودکی عهده دار نبوت شده بودند در پنج سالگی منصب امامت شیعیان را عهده دار شدند. آن بزرگوار پس از سپری شدن دوران غیبت با تشکیل حکومت عدل جهانی احکام الهی را در سرتاسر زمین حاکمیت خواهد بخشید.

میلاذ نور

آخرین امام شیعیان علی رغم مراقبت‌های ویژه مأموران حکومت عباسی، در خانه امام عسکری علیه السلام چشم به جهان گشودند. تولد مخفیانه آن حضرت بی شباهت به تولد حضرت موسی علیه السلام و حضرت ابراهیم خلیل علیه السلام نیست. همان گونه که این دو پیامبر بزرگ الهی تحت شدیدترین تدابیر امنیتی فرعونیان و نمرودیان به اراده خداوند و به سلامت در کنار کاخ فرعون و نمرود متولد شدند، حضرت مهدی (عج) نیز در حالی که جاسوسان و مأموران خلیفه عباسی تمام وقایع خانه امام یازدهم علیه السلام را زیر نظر داشتند، در کمال امنیت و بدون آن که دشمنان بویی ببرند، در سحرگاه روز جمعه نیمه شعبان قدم به جهان هستی گذاشتند.

دوران زندگی

دوران زندگی امام زمان (عج) به چهار دوره تقسیم می‌شود:

- از تولد تا غیبت: حضرت مهدی (عج) پس از تولد حدود پنج سال تحت سرپرستی پدر بزرگوارشان امام عسکری علیه السلام به صورت نیمه مخفی زندگی کردند. یکی از کارهای بسیار مهمی که حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در این دوره انجام دادند این بود که امام مهدی (عج) را به بزرگان شیعه معرفی کردند تا در آینده در مسئله امامت دچار اختلاف نشوند.

- غیبت صغری: پس از شهادت حضرت امام حسن عسکری علیه السلام در سال ۲۶۰ هجری قمری دوره غیبت صغری آغاز شد و تا سال ۳۲۹ هجری قمری ادامه پیدا کرد. در این دوره حضرت مهدی (عج) از طریق چهار نائب به ادامه امور مردم می‌پرداختند.

- دوره غیبت کبری: این دوران از سال ۳۲۹ هجری قمری شروع شد و تا زمانی که خداوند مصلحت بدانند ادامه خواهد داشت. در این دوره پاسخ به پرسش‌ها و احکام مردم بر عهده نایبان عام آن حضرت است و حضرت نایب خاصی برای این دوره معرفی نکرده‌اند.

- دوره حکومت: پس از ظهور، امام زمان (عج) بر اساس احکام اسلام حکومت واحد جهانی تشکیل خواهند داد که در سایه آن سرتاسر عالم پر از عدل و داد خواهد شد.

القاب حضرت مهدی (عج)

مهدی

مهدی یکی از مشهورترین نام های حضرت است. امام باقر علیه السلام درباره دلیل نام گذاری آن حضرت به این اسم، می فرمایند: قائم آل محمد (عج) را به این دلیل، مهدی می نامند که او، مردم را به آن دسته از اموری که برایشان پوشیده است، هدایت خواهد کرد. وی، تورات اصلی و دیگر کتاب های پیامبران پیشین را از مخفیگاه آنها، بیرون خواهد ساخت. حضرت صادق نیز در این باره می فرمایند: به آن حضرت، مهدی گفته اند؛ زیرا او مردم را به امری که آن را گم کرده اند، هدایت می کند.

قائم

قائم، یکی از القاب حضرت مهدی (عج) است، امام رضا علیه السلام در تبیین دلیل این نام گذاری، می فرمایند: حضرت صاحب الامر (عج) را قائم نامیده اند، چون او، به حق، قیام خواهد کرد. شیخ صدوق نیز در کمال الدین نقل می کند که «صقر بن دلف» گفت: روزی از حضرت امام محمد تقی علیه السلام پرسیدم: یابن رسول الله، چرا فرزند امام عسکری علیه السلام را قائم نامیدند؟ آن حضرت فرمودند: برای این که او، اصل امامت را پس از فراموش شدن و روی گرداندن بیشتر مردم از آن، دوباره مطرح خواهد ساخت.

منتظر

از امام جواد علیه السلام روایت شده است که حضرت مهدی (عج) را منتظر می نامند؛ چون دوران غیبت برای وی، بسیار طولانی خواهد بود. مخلصان امت با وجود طولانی شدن این دوره، ظهور او را انتظار خواهند کشید، ولی شک کنندگان، دچار تردید شده و او را انکار خواهند کرد.

آن حضرت را منتظر نیز نامیده اند؛ زیرا وجود مبارک امام زمان (عج) همواره در حال انتظار به سر می برند، تا اجازه قیام و ظهورشان از سوی خداوند متعال صادر شود.

حجت الله

در دسته ای از روایات و دعاها، امام عصر (عج) را حُجَّت یا حُجَّة الله نامیده اند. در این باره گفته اند: خداوند تبارک و تعالی به وسیله آن حضرت بر بندگانش، اتمام حجت می کند و به همه پرسش ها و شبهه های آنان پاسخ می دهد. به گونه ای که در سرپیچی از حق، برای هیچ کس، بهانه ای باقی نخواهد ماند. برخی نیز گفته اند:

امام زمان (عج) حجة الله است؛ به این معنی که حکومت الهی بر همه خلایق، به دست آن حضرت تحقق خواهد یافت.

خلف صالح

این تعبیر در سخنان ائمه اطهار علیهم السلام بیشتر به چشم می‌خورد. امام صادق علیه السلام در این باره می‌فرماید: خلف صالح از فرزندان من است. مهدی این امت اوست. نامش محمد و کنیه‌اش، ابوالقاسم است که در آخر الزمان، قیام خواهد کرد.

مراد از خلف، جانشین است. آن حضرت را خلف صالح می‌گویند؛ زیرا جانشین همه انبیا و اوصیای پیشین است و همه دانش، حالت‌ها و ویژگی‌های آنان را در خود گرد آورده است. در حدیث «لوح» حضرت صدیقه طاهره (س) در این باره آمده است: آن گاه پس از امام عسکری علیه السلام این سلسله (امامت) را با پسر و خلف او کامل می‌کنم. او که برای جهانیان رحمت است. برای اوست کمال صفوت آدم و رفعت ادریس و آرامش نوح و بردباری ابراهیم و شدت و صلابت موسی و بهای عیسی و صبر ایوب.

بقیة الله

درباره نامیده شدن آن حضرت به این لقب، دیدگاه‌های گوناگون، مطرح شده است؛ برای مثال، گفته‌اند: این تعبیر، واژه‌ای جامع و کامل است که شخصیت و عظمت آن حضرت را بیان می‌کند؛ زیرا آن حضرت، وارث آدم و یادگار کسی است که ملائکه بر او سجده کردند و همه موجودات در برابر او سر تسلیم فرود آوردند.

همچنین گفته‌اند چون آن حضرت قیام کنند، به کعبه تکیه می‌دهند و نخستین آیه‌ای که به زبان جاری خواهند ساخت، این است: اگر مؤمن باشید، بقیة الله برای شما از هر چیز دیگر، بهتر است. آن گاه خواهد فرمود: منم بقیة الله و حجت الهی و خلیفه او برای شما. از آن پس، هر کس که به ایشان سلام کند، از عبارت السلام علیک یا بقیة الله فی ارضه استفاده می‌کند.

منتقم

حضرت رسول اکرم (ص) در این باره فرمودند: از جمله اوصاف مهدی آل محمد (عج) این است که انتقام مظلومان را از ستم‌گران خواهد گرفت. افزون بر این، خود امام عصر (عج) به احمد بن اسحاق نوشتند: من از دشمنان خداوند، انتقام خواهم گرفت.

موعود

موعود یکی از نام‌های مشهور آن حضرت است که تقریباً در همه ادیان آسمانی به آن معروف است. امام سجاد علیه السلام در تفسیر آیه و ما تُوعَدُونَ، می‌فرمایند: مقصود، قیام قائم آل محمد (ص) است که وعده ظهور او به همه پیامبران و امت‌های گذشته داده شده است. بنابراین، در زیارت آن حضرت آمده است: سلام بر آن مهدی که خداوند وعده داده است که به واسطه او بین همه مردم، وحدت و یکپارچگی ایجاد کند.

غائب

غائب یعنی غیرظاهر. آن گاه که ستم پیشه‌گان ظلمت‌پرست، نورانیت دوازدهمین حجت بر حق الهی را تاب نیاوردند و با یورش به منزل امام عسکری علیه السلام در صدد بر آمدند تا منجی عالم بشریت را به قتل برسانند، خداوند متعال به قدرت و حکمت لایزال خویش، زمینه غیبت آخرین حجتش را فراهم ساخت تا با حفظ جان باقی مانده سلسله امامت و سلاله نبوت نعمت خود را بر انسان‌های ستم‌دیده کامل کند. از آن روز غیبت مصلح بزرگ بشر آغاز شد و امام دوازدهم هم از این رو به امام غائب معروف شد.

فایده و سرّ غیبت

از جمله اسرار غیبت آن است در دوره غیبت، ملل جهان به تدریج برای ظهور آن مصلح حقیقی و سامان‌دهنده وضع بشر آمادگی علمی و اخلاقی و عملی پیدا می‌کنند؛ زیرا ظهور آن حضرت چون ظهور انبیا و سایر حجت های الهی نیست که مبتنی بر علل عادی و ظاهری باشد. روش آن حضرت در رهبری جهانیان مبنی بر حقایق و واقعیت‌ها و ترک تقیه خواهد بود و این امر نیاز به تکامل علوم و معارف و رشد فکری و اخلاقی بشر دارد؛ به طوری که استعداد عالم‌گیر شدن تعالیم اسلام و جهانی شدن حکومت قرآن فراهم باشد.

آزمون مردم

غیبت امام عصر(عج) سبب می‌شود تا نفاق پنهان عده‌ای آشکار و ایمان حقیقی مؤمنان واقعی معلوم شود و مردم در کوره حوادث این دوران آزموده و خوب و بد آنها مشخص گردد. لذا وقتی از امام باقر علیه السلام پرسیدند فرج شما اهل بیت کی فرا خواهد رسید، حضرت فرمودند: این امر واقع نخواهد شد، مگر زمانی که شما غربال شوید و افراد آلوده و پاکان و مخلصان از همدیگر به طور کامل جدا شوند.

ظهور امام زمان(عج) و شروط آن

ظهور امام زمان(عج) متوقف بر شرط‌هایی است که از جمله آنهاست: وجود یاران فداکار و با ایمان که با تمام وجود آماده فداکاری در راه حاکمیت بخشیدن احکام الهی باشند و لحظه‌ای از پیروی دستور حجت الهی غفلت نکنند. شرط دیگر آمادگی فکری و اعتقادی توده مردم است که با شنیدن دعوت رهایی بخش امام زمان(عج)، با جان و دل پذیرا باشند و زمینه را برای هرچه بهتر و بیشتر فراهم شدن حکومت عدل جهانی آماده سازند.

علائم ظهور

برای ظهور امام زمان(عج) وقت خاصی ذکر نشده است اما در لابلای روایات اهل بیت علیهم‌السلام به وقایعی به عنوان نشانه‌های ظهور اشاره شده است. این نشانه‌ها را از جهات مختلفی طبقه بندی می‌کنند. از بخش مهمی از این علائم به عنوان نشانه های غیرحتمی ظهور یاد می‌کنند که تعداد آنها بیش از صدها مورد است که از جمله در یکی از روایات امام صادق علیه السلام به حدود ۱۰۸ مورد تصریح شده است که برخی از آنها عبارتند از: فراگیر شدن ستم، پیدایش بدعت‌ها، بی توجهی به حق، گرایش به باطل، رو برتافتن از قرآن، بی احترامی به

بزرگان، حرام شدن حلال و حرام شدن حلال، ترک امر به معروف و نهی از منکر، علنی شدن گناهان بزرگ، زیاد شدن خونریزی، سبک شمردن نماز، رقابت بر سر کسب های حرام و روی آوردن مردم به رشوه و سوگند دروغ و لهو و لعب.

چگونگی ظهور مهدی(عج)

وقتی زمان ظهور فرا رسد به دنبال ندایی آسمانی که مردم را به پیروی از حق دعوت خواهد کرد، حضرت مهدی(عج) در کنار خانه خدا - در میان رکن و مقام - حاضر می شود و از پیروان خود که حدود ۳۱۳ نفرند بیعت می گیرد. آنگاه اولین سخنرانی خود را در کنار خانه خدا خطاب به مردم ایراد می کند و از جمله می فرماید: هر کس می خواهد آدم و شیث را ببیند اینک منم آدم و شیث. هر کس بخواهد نوح و سام و... ابراهیم و اسماعیل و... موسی و یوشع و... عیسی و شمعون و... محمد و علی علیه السلام را ببیند اینک منم نوح و سام و... محمد و علی... آنگاه از تک تک کتاب های آسمانی از جمله تورات و انجیل و قرآن آیاتی تلاوت کرده، مردم را به پیروی کامل از احکام الهی فرا می خواند. به دنبال آن لحظه به لحظه، مردم به یاران آن حضرت می پیوندند. سپس به کمک امدادهای پنهان و پیدای الهی و حمایت مردم و فداکاری یاران با ایمان و مخلص، بعد از مبارزه با دشمنان، حکومت عدل جهانی را در سرتاسر عالم حاکمیت می بخشند.

منبع : پایگاه اطلاع رسانی حوزه